

D E C I Z I E

22 iunie 2020

mun. Chișinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ,
Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componența
Președintele completului, judecătorul Maria Guzun
Judecătorii Grigore Dașchevici și Vladislav Clima
soluționând fără ședință de judecată, recursul depus de ***** împotriva
încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 28 februarie 2020, prin care a
fost declarată inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ depusă de *****
împotriva Consiliului Superior al Magistraturii privind constatarea ilegalității
refuzului, anularea răspunsului și obligarea emiterii deciziei,-
Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios
administrativ,-

c o n s t a t ă :

La 27 ianuarie 2020, ***** a depus în Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani)
cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva
Consiliului Superior al Magistraturii privind constatarea ilegalității refuzului, anularea
răspunsului și obligarea emiterii deciziei.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 27 ianuarie 2020, s-a
stabilit reclamantului ***** termen pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de
chemare în judecată și anume, să prezinte cererea de chemare în judecată și
înscrierile anexate, traduse în limba de stat a Republicii Moldova și să prezinte copia
actului de identitate, până la data de 10 februarie 2020. S-a explicat lui ***** că în
cazul în care în termenul stabilit nu va înlătura neajunsurile, prin prisma art. 207 alin.
(2) lit. h) Codul administrativ, cererea se va declara inadmisibilă.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 11 februarie 2020,
termenul stabilit reclamantului ***** prin încheierea din 27 ianuarie 2020, s-a
prelungit până la 27 februarie 2020. S-a explicat lui ***** că în cazul în care în
termenul stabilit nu va înlătura neajunsurile, prin prisma art. 207 alin. (2) lit. h) Codul
administrativ, cererea se va declara inadmisibilă.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 28 februarie 2020, a fost declarată inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ depusă de ***** împotriva Consiliului Superior al Magistraturii privind constatarea ilegalității refuzului, anularea răspunsului și obligarea emiterii deciziei. S-a explicat reclamantului ***** că declararea acțiunii inadmisibilă nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant cu aceeași acțiune.

La 13 martie 2020, în termenul instituit de art. 242 alin. (1) Cod administrativ, ***** a contestat cu recurs încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 28 februarie 2020, solicitând anularea încheierii contestate, cu transmiterea cauzei pentru examinare în instanță de altă jurisdicție (de exemplu Judecătoria Panamei, a Butanului), constatarea încălcării art. 6 paragraful 1, 13 și 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În motivarea recursului declarat recurentul a indicat că, prima instanță i-a remis încheierea din 28 februarie 2020, fără o traducere corespunzătoare, deși a solicitat acest fapt prin acțiunea înaintată, prin care i-a limitat accesul la justiție, deoarece a pretins prezentarea traducerii cererii de chemare în judecată și concretizarea pârâtului, prin ce a abuzat de funcția sa, a examinat chestiunea în absența părților, contrar exigențelor art. 102 și 105 Cod de procedură civilă, la dosar lipsind dovada citării sale, a admis o discriminare prin prisma art. 4 lit. d) și e) al legii cu privire la asigurarea egalității art. 12 alin. (1) al legii cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor, art. 27 al Pactului Internațional cu Privire la Drepturile Civile și Politice, recurentul considerând că nu era o problemă conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură civilă și art. 9 alin. (2) al Legii privind organizarea judecătorească de a traduce actele respective.

Consideră recurentul că prin încheierile contestate prima instanță a încălcat prevederile art. art. 10 și 13 ale Constituției Republicii Moldova, art. 10 al Convenției cadru pentru protecția minorităților naționale, art. 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 12 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ignorând și jurisprudența națională, admițând o discriminare.

Apreciază recurentul că prima instanță nejustificat l-a obligat să traducă acțiunea în limba de stat.

Afirmă recurentul că prima instanță nu a aplicat prevederile art. 3 Cod administrativ și art. art. 7 alin. (1) și 33 alin. (1) Cod de procedură civilă, ci a limitat accesul la justiție al recurentului, contrar prevederilor art. 20 al Constituției Republicii Moldova, instanța limitând și drepturile ce rezidă din dispozițiile art. 20 Cod administrativ, încălcând art. 6 coroborat cu art. 13 al CEDO.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ a notificat intimatul despre depunerea recursului, însă acesta nu a prezentat referință la recursul declarat.

Subsumând normele procesuale și starea de fapt constatată, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că recursul este admisibil, dar neîntemeiat, constatare ce impune adoptarea unei soluții de respingere a recursului declarat.

În conformitate cu art. 241 Cod administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărîre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi. Încheierile primei instanțe și ale instanței de apel care nu se contestă separat cu recurs pot fi contestate odată cu fondul, dacă prezentul cod sau alte legi nu prevăd pentru încheierile judecătorești nicio cale de atac. Pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătorești se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Potrivit dispozițiilor art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntîrziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

În corespundere cu art. 243 alin. (1) lit. b) și alin. (2) Cod administrativ, examinînd recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Conform prevederilor art. 207 alin. (1), alin. (2) lit. h) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contencios administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special cînd: h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art.211 alin.(1) și (2) și art.212 alin.(1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

În accepțiunea art. 211 alin. (1) și (2) Cod administrativ, în cererea de chemare în judecată se indică: a) instanța la care a fost depusă; b) numele și prenumele sau denumirea reclamantului, domiciliul sau sediul acestuia; dacă reclamantul este o persoană juridică, se indică datele bancare și codul fiscal; c) numele și prenumele reprezentantului legal sau împuternicit și adresa lui, în cazul în care cererea se depune de un reprezentant; d) denumirea pîrîtului în calitate de autoritate publică și sediul acesteia; e) pretențiile reclamantului; f) circumstanțele de fapt și de drept pe care reclamantul își întemeiază pretenția; g) enumerarea tuturor probelor pe care reclamantul le deține și le poate prezenta; h) datele despre respectarea procedurii

prealabile, dacă o astfel de procedură este prevăzută de lege. Cererea de chemare în judecată se semnează de reclamant sau de reprezentantul lui legal ori împuternicit.

Articolul 212 alin. (1) Cod administrativ prevede că, la cererea de chemare în judecată se anexează: a) copia actului administrativ contestat și copia deciziei cu privire la cererea prealabilă, dacă legea prevede o astfel de procedură; b) copia actului de identitate al reclamantului persoană fizică sau extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice, dacă reclamantul este persoană juridică; c) documentul care confirmă împuternicirile reprezentantului legal sau împuternicit; d) copii de pe cererea de chemare în judecată și de pe toate înscrisurile anexate, într-un număr egal cu numărul de participanți la proces.

Conform dispozițiilor art. 213 Cod administrativ, dacă cererea de chemare în judecată nu corespunde prevederilor art. 211 alin. (1) și (2) și ale art. 212 alin. (1), judecătorul stabilește reclamantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă reclamantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea se consideră depusă la data inițială.

Dispozițiile art. 7 Cod administrativ prevăd că autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.

Potrivit art. 204 Cod administrativ, părți în procedura de contencios administrativ pot fi persoanele fizice sau juridice și autoritățile publice în sensul art. 7.

Articolul 26 Cod administrativ prevede că limba de procedură în fața autorităților publice și a instanțelor de judecată competente este cea prevăzută de legislație.

Conform art. 9 alin. (1)-(3) al Legii privind organizarea judecătorească, procedura judiciară se desfășoară în limba moldovenească. Persoanele care nu posedă sau nu vorbesc limba moldovenească.

Persoanele care nu posedă sau nu vorbesc limba moldovenească au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță prin interpret.

În cazurile și în modul prevăzute de legislația procesuală, procedura judiciară se poate desfășura și în altă limbă, în condițiile Legii cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova.

Colegiul atestă, că la originea cauze se află acțiunea în contencios administrativ formulată de ***** împotriva Consiliului Superior al Magistraturii privind anularea refuzului din 18 decembrie 2019, obligarea pârâtului să înlătore încălcările admise și obligarea Ministerului Finanțelor să repare prejudiciul moral cauzat lui *****.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 27 ianuarie 2020, s-a acordat reclamantului termen până la 10 februarie 2020, pentru a prezenta cererea de chemare în judecată tradusă în limba de stat și pentru prezentarea copiei actului de identitate.

Ulterior, termenul de înlăturare a neajunsurilor a fost prelungit până la 27 februarie 2020.

Este cert și faptul, că ***** a recepționat încheierea din 11 februarie 2020, prin care s-a prelungit termenul de înlăturare a neajunsurilor la 14 februarie 2020. Contrar acestora, reclamantul ***** nu s-a conformat indicațiilor stabilite prin încheierea instanței, în sensul că nu a prezentat cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexă traduse în limba de stat și nici nu a prezentat copia actului său de identitate.

Instanța de fond examinând admisibilitatea depusă de ***** a constatat că acțiunea este inadmisibilă, declarând-o ca atare prin încheierea din 28 februarie 2020.

Astfel, instanța de recurs, stabilind starea de fapt și de drept, verificând în raport cu prevederile cadrului legal pertinent legalitatea și temeinicia încheierii primei instanțe, constată că aceasta este întemeiată, din următoarele considerente.

Colegiul enunță că, pentru a pune în mișcare o acțiune în judecată, este necesară îndeplinirea cumulativă a unor exigențe precum ar fi respectarea procedurii prealabile, competenței jurisdicționale, existența împuternicirilor și a capacității procesuale etc.

Instituirea exigențelor de admisibilitate nu urmăresc restrângerea accesului liber la justiție, de care, în mod evident, cel interesat beneficiază în condițiile legii, ci exclusiv instaurarea unui ordin juridice indispensabile circuitului constituțional prevăzut în art. 20 din Constituție, prevenindu-se, astfel, abuzurile și asigurându-se protecția drepturilor și intereselor legitime ale celorlalte părți.

Astfel, sub aspect procesual, accesul liber la justiție se materializează în prerogativele pe care le implică dreptul la acțiune, ca aptitudine legală ce este recunoscută de ordinea juridică oricărei persoane fizice sau juridice care pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept.

Totodată, legiuitorul național la art. 211 Codul administrativ, a stabilit care sunt condițiile de formă și de conținut a acțiunii în contenciosul administrativ.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ reține că unul dintre principiile fundamentale ale procesului civil este principiul utilizării limbii oficiale, și este prevăzut de articolul 118 din Constituție, articolul 26 din Codul administrativ, articolul 16 din Codul de procedură penală și articolul 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

Potrivit acestui principiu, judecarea cauzelor judiciare trebuie să aibă loc în limba oficială a statului. Dacă există părți sau alți participanți la proces care nu cunosc limba oficială a statului, în cazul nostru limba română, ele pot comunica, în fața instanței de judecată, prin intermediul unui interpret. Chiar dacă judecarea procesului se desfășoară într-o altă limbă decât limba română cu acordul majorității participanților la proces, hotărârea judecătorească trebuie pronunțată în limba română.

După cum se observă, dispozițiile normative menționate mai sus le garantează persoanelor care nu cunosc limba română dreptul de vorbi în fața instanței prin intermediul unui interpret.

Referitor la formularea cererilor de judecată într-o altă limbă decât limba română, Colegiul reiterează că, articolul 167 alin. (1) lit. a) teza a II-a din Codul de procedură civilă, prevede că atunci când cererea de judecată este redactată într-o limbă străină, instanța dispune prezentarea traducerii ei în modul stabilit de lege.

Această dispoziție este una suficient de clară, iar potrivit regulii *In claris non fit interpretatio*, ea nu trebuie interpretată extensiv sau restrictiv. Sarcina traducerii cererii de chemare în judecată formulată în altă limbă decât limba română îi aparține celui care o prezintă, nu instanței de judecată. Instanța de judecată nu este obligată să cunoască toate limbile străine în care ar putea fi formulată o cerere de chemare în judecată.

Prin urmare, cererile de chemare în judecată trebuie prezentate fie în limba română, fie într-o limbă străină, cu condiția ca în acest din urmă caz ele să fie însoțite de o traducere în limba română.

Rațiunea care stă la baza acestei prevederi este că instanțele de judecată nu au nici timpul, nici resursele materiale și financiare necesare pentru a traduce cererile de judecată formulate în limbi străine, care le-au fost înaintate.

Potrivit deciziei *Ivanova v. Finlanda* din 29 mai 2002, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, în cazul unei doamne cetățean rus care invocase refuzul accesului la un tribunal pentru că își formulase cererea în limba rusă și nu în limbile oficiale din Finlanda – finlandeza și suedeza – că reclamanta fusese liberă să introducă o nouă acțiune, atât timp cât aceasta era formulată în una din limbile oficiale din Finlanda.

Curtea a notat că, deși reclamanta nu beneficia de un drept absolut la gratuitatea asistenței juridice, ea putea solicita subvenționarea asistenței, precum și numirea unui avocat care cunoștea una din limbile oficiale. Prin urmare, Curtea nu a considerat că reclamantei i s-a negat accesul la un tribunal, în vederea intentării procedurilor civile.

Concluzia obligativității formulării cererilor de chemare în judecată în limba română este valabilă atât pentru cererile depuse în primă instanță, cât și pentru cererile depuse în căile de atac. Această obligație este valabilă inclusiv pentru persoanele bănuite, învinuite sau inculcate reținute sau ținute în stare de arest ca măsură preventivă, care vor să înainteze cereri sau contestații.

Persoanele care nu cunosc limba română și doresc să introducă o cerere de chemare în judecată pot apela fie la traducători, fie la apărători care să cunoască această limbă.

În cazul în care nu își permit plata serviciilor oferite de către apărător, legislația Republicii Moldova în materie de asistență juridică garantată de stat le oferă soluții suficiente.

Articolul 15 din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat nr. 198 din 26 iulie 2007 prevede că cetățenii străini și apatrizii beneficiază de asistență juridică garantată de stat indiferent de nivelul veniturilor lor și că ceilalți cetățeni care au nevoie de asistență juridică gratuită pot beneficia de aceasta, dacă îndeplinesc condițiile legale. Aceeași lege stabilește la articolele 25-28 procedura privind depunerea cererii de acordare a asistenței juridice calificate de către persoanele care pot beneficia de o asemenea asistență.

În acord cu considerentele expuse *supra*, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că, soluția fondului de stabilire a unui termen reclamantului pentru a prezenta acțiunea tradusă în limba de stat, este întemeiată, iar argumentele expuse de ***** cu privire la netemeinicia încheierii din 27 ianuarie 2020, urmează a fi apreciate ca eronate.

Conform art. 212 alin. (1) lit. b) Codul administrativ, la cererea de chemare în judecată se anexează copia actului de identitate al reclamantului persoană fizică sau extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice, dacă reclamantul este persoană juridică.

La caz, s-a stabilit că, contrar normei legale enunțate, ***** nu a anexat la acțiunea în contencios administrativ copia buletinului său de identitate.

Se reține că, prin încheierea din 27 ianuarie 2020, fondul a acordat lui ***** un termen suficient pentru a se conforma dispozițiilor legale, însă, acesta a ignorat cu desăvârșire indicațiile instanței.

Corespunzător, fiind stabilit că, ***** a recepționat încheierea din 27 ianuarie 2020 și încheierea din 11 februarie 2020, dar nu s-a conformat indicațiilor instanței, fondul just a declarat acțiunea acestuia ca inadmisibilă.

Or, potrivit art. 213 Codul administrativ, dacă cererea de chemare în judecată nu corespunde prevederilor art. 211 alin. (1) și (2) și ale art. 212 alin. (1), judecătorul stabilește reclamantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă reclamantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea se consideră depusă la data inițială.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ respinge argumentele recurentului referitoare la faptul că la emiterea încheierii indicate instanța de judecată nu a ținut cont de dispozițiile art. 22, 23 Codul de procedură civilă și art. 43 din Codul Civil, deoarece aceste norme se referă la contradictorialitatea și egalitatea părților în proces.

Totuși, normele indicate mai sus nu oferă dreptul recurentului de a pretinde cunoașterea de către instanța de judecată și de către ceilalți participanți la proces a unei alte limbi decât cea de stat, obligația acestuia de prezentare a traducerii cererii de chemare în judecată fiind expres prevăzută de Lege și având anume scopul sus-indicat.

Prin urmare, solicitarea primei instanțe nu lezează drepturile garantate recurentului de normele invocate de acesta, dreptul acestuia de prezentare a cererii de

chemare în judecată în altă limbă decât cea de stat nefiind limitat prin solicitarea legală de prezentare a traducerii acesteia.

Concomitent, se impune a fi precizat că, prin Hotărârea Curții Constituționale din 04 iunie 2018, Curtea a constatat *desuetudinea* Legii nr. 3465 din 1 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești, și prin urmare, dispozițiile Legii respective nu sunt aplicabile speței.

Mai mult decât atât, prin prisma art. 6 al Legii privind actele legislative, art. 167 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă reglementează o situație strict determinată ce instituie obligațiile reclamanților la prezentarea cererilor de chemare în judecată în instanță și, astfel, această normă procedură conține o normă specială, iar în temeiul alin. (3) al normei indicate, prevederile art. 167 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă sunt aplicabile prioritar față de normele invocate de recurent.

În consecință, Colegiul constată că prin înaintarea cerinței primei instanțe de înlăturare a neajunsului nominalizat nu s-a realizat nici o discriminare a recurentului, această cerință fiind legală și fondată.

Instanța de recurs constată că urmare a inacțiunii recurentului în speță se întruneau dispozițiile art. 207 alin. (1) Codul administrativ, pentru deciderea inadmisibilității acțiunii, concluzie ce denotă temeinicia și legalitatea încheierii primei instanțe din 28 februarie 2020.

Astfel, dat fiind că soluția primei instanțe sunt legale și fondate, prin emiterea încheierii contestate la data respectivă nu a avut loc încălcarea drepturilor recurentului, corespunzător, se impune soluția de respingere a recursului.

Reieșind din cele expuse mai sus, dat fiind că instanța de recurs a constatat netemeinicia argumentelor invocate de către recurs, combătute integral prin constatările expuse mai sus și, concomitent, a constatat legalitatea încheierii contestate prin prisma constatărilor expuse *supra*, fără a interveni în fondul cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ ajunge la concluzia privind respingerea recursului declarat de *****.

În conformitate cu prevederile art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de *****.
Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Maria Guzun

Judecătorii

Grigore Dașchevici

Vladislav Clima